

ПРОГРАМА
розвитку кафедри гідрології та гідроекології
географічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Про автора:

Гребінь Василь Васильович, 1964 р. народження, закінчив Київський державний університет імені Тараса Шевченка, кафедру гідрології та гідрохімії в 1987 р. за спеціальністю "гідрологія суші". З 1987 по 1992 р. працював у проблемній науково-дослідній лабораторії гідроекології та гідрохімії географічного факультету, з 1992 р. – асистент, з 1999 р. – доцент кафедри гідрології та гідроекології. У 1998 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Формування стоку важких металів у лісостеповій зоні України (на прикладі басейну р. Рось)». У 2001 р. Гребеню В.В. присвоєно вчене звання доцента кафедри гідрології та гідроекології. У лютому 2011 р. успішно захистив докторську дисертацію на тему «Регіональний ландшафтно-гідрологічний аналіз сучасного водного режиму річок України». З 22 січня 2013 р. за конкурсом обраний на посаду професора кафедри гідрології та гідроекології географічного факультету. У червні 2014 р. йому присвоєно вчене звання професора кафедри гідрології та гідроекології.

Педагогічний стаж Гребеня В.В. становить 27 років. Викладає курси "Гідрологія та океанологія", "Водно-енергетичні розрахунки", "Гідрологія гірських регіонів", "Небезпечні гідрологічні явища" та ін., керує курсовими, дипломними і магістерськими роботами.

За період роботи в університеті був науковим керівником, відповідальним виконавцем та виконавцем 32 держбюджетних та госпдоговірних тем. Автор понад 230 наукових та навчально-методичних праць, зокрема: двох підручників з грифом МОН України, двох навчальних посібників, десяти монографій. За його науковим керівництвом захищено чотири кандидатські дисертації, в даний час здійснює наукове керівництво двома аспірантами.

Гребінь В.В. виконує значну громадську роботу. З 1995 по 2004 р. працював заступником декана географічного факультету з соціально-побутової та виховної роботи. З 2000 р. - член спецради Д 26.001.22 із захисту докторських дисертацій при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Заступник головного редактора фахового наукового збірника "Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія". Член Колегії Державного агентства водних ресурсів України.

За період роботи в університеті завжди на належному рівні забезпечує навчально-методичну та наукову роботу, користується авторитетом та повагою у колег та студентів.

ПРОГРАМНІ ТЕЗИ

Історія кафедри гідрології та гідроекології розпочалася у 1949 р., коли на географічному факультеті Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка було створено кафедру гідрології суші. Трансформація назви кафедри (1949-1976 рр. – кафедра гідрології суші; 1976-2002 рр. – кафедра гідрології та гідрохімії; з 2002 р. – кафедра гідрології та гідроекології) відображає запити суспільства на підготовку фахівців певного напрямку. За час існування кафедра підготувала понад 1500 фахівців-гідрологів і займає чільне місце серед профільних кафедр в Україні.

Структура кафедри (2019-2020 н.р.). До складу кафедри входять: штатні викладачі - 6 осіб; навчально-допоміжний персонал - 4 працівники; співробітники Богуславського гідролого-гідрохімічного стаціонару (ГГС) - 2 особи; співробітники науково-дослідного сектору (НДС) гідроекології та гідрохімії - 3 особи. Навчальний процес на кафедрі забезпечують: 3 доктори наук (виконувач обов'язків завідувача кафедри проф. В.В. Гребінь, проф. В.К. Хільчевський, проф. О.Г. Ободовський); 3 кандидати наук (доц. С.М. Курило, доц. О.І. Лук'янець, ас. С.О. Москаленко).

1. Пріоритетні напрями роботи кафедри

Зважаючи на вимоги Закону України «Про вищу освіту», нормативні документи МОН України, Статут Університету, Стратегічний план розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на період 2018-2025 рр., а також основні напрями розвитку географічного факультету, пріоритетними напрямами роботи кафедри гідрології та гідроекології є:

- Підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі знань «Природничі науки» спеціальності 103 «Науки про Землю» ОПП «Гідрологія та управління водними ресурсами» ОКР «Бакалавр» та ОНП «Гідрологія» ОКР «Магістр» шляхом формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, спрямованих на засвоєння сучасних наукових концепцій, формування вмій та навичок самостійної роботи, збору та обробки вихідної інформації, створення творчого продукту;
- Забезпечення високої якості викладання навчальних дисциплін науково-педагогічним складом кафедри на основі розробки сучасних навчальних програм, підручників, навчальних посібників, використання мультимедійних та інших сучасних технологій у навчальному процесі, впровадження результатів науково-дослідної роботи у навчальний процес;
- Популяризація та висвітлення результатів науково-дослідної та педагогічної роботи кафедри шляхом проведення наукових та науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів з актуальних проблем гідрології, гідрохімії, гідроекології, управління водними ресурсами, участі у виданні періодичного наукового збірника «Гідрологія, гідрохімія, гідроекологія»;
- Підготовка кадрового резерву кафедри з числа аспірантів;

- Розширення міжнародного співробітництва кафедри у освітній та наукових сферах, зокрема створення можливостей для викладачів, аспірантів, студентів для стажування у провідних закордонних університетах та наукових установах, публікації результатів наукових досліджень у фахових виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз;
- Підтримання конкурентного статусу кафедри в підготовці компетентних і конкурентоспроможних фахівців-гідрологів на національному ринку освітніх послуг.

2. Навчальна та навчально-методична робота

- 2.1 Забезпечення високого рівня викладання у підготовці бакалаврів зі спеціальності «Науки про Землю» за освітньою програмою «Гідрологія та управління водними ресурсами», магістрів та докторів філософії зі спеціальності «Науки про Землю» за освітньою програмою «Гідрологія». Кафедра забезпечує проведення занять з 47 нормативних та спецкурсів на географічному факультеті, ННЦ "Інститут біології та медицини", ННІ «Інститут геології» Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
- 2.2 Розробка нових освітніх програм та навчальних планів для підготовки бакалаврів, магістрів та докторів філософії, зокрема нової ОПП «Управління та екологія водних ресурсів, гідрологія» ОКР «Бакалавр». Оновлення навчальних програм з фахових дисциплін у відповідності до сучасних вимог до випускника Київського національного університету імені Тараса Шевченка та з врахування світового досвіду.
- 2.3 Підготовка та публікація науково-методичної літератури. Зокрема розробка та оновлення підручників та навчальних посібників «Небезпечні гідрологічні явища», «Гідрологія гірських регіонів», «Гідрологія материків», «Гідрологія і гідрохімія України» та ін. Розміщення опублікованих навчально-методичних праць на інформаційних ресурсах Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
- 2.4 Запрошення для читання публічних лекцій для студентів кафедри відомих вчених з провідних українських і зарубіжних університетів, науково-дослідних інститутів, керівників державних установ відповідного профілю.
- 2.5 Підвищення якості організації, матеріального забезпечення та ефективності навчальних та виробничих практик студентів кафедри.
- 2.6 Стажування та підвищення кваліфікації. Протягом 2018-2019 років 5 з 6 штатних викладачів кафедри пройшли стажування у провідних наукових установах, університетах України та зарубіжних країн.
- 2.7 Підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Забезпечення підготовки аспірантів та докторантів для посилення кадрового потенціалу кафедри. Станом на 1.09.2019 р. на кафедрі навчаються 3 аспіранти.

3. Наукова робота та міжнародні зв'язки

- 3.1 Подальший розвиток наукової школи гідрології та гідроекології. На основі наукового та науково-педагогічного доробку викладачів та співробітників науково-дослідного сектору сформувалася наукова школа, науковими керівниками якої є професори В.К.Хільчевський та О.Г.Ободовський. Продовження розробки в науково-дослідному секторі кафедри наукової тематики, пов'язаної з гідроекологічною оцінкою енергетичного потенціалу річок України в умовах змін клімату. Виконання госпдоговірної тематики на замовлення Державного агентства водних ресурсів України та інших установ. Широке залучення викладачів кафедри до виконання бюджетної та госпдоговірної тематики на основі сумісництва.
- 3.2 Подальша участь викладачів кафедри та співробітників науково-дослідного сектору у написанні проектів для активної участі у конкурсах науково-дослідних робіт МОН України та інших програмах.
- 3.3 Організація та проведення міжнародної науково-практичної конференції «Рельєф, клімат та поверхневі води як об'єкти природничо-географічних досліджень», присвяченої 70-річчю кафедр землезнавства та геоморфології, метеорології та кліматології, гідрології та гідроекології. Участь в організації та проведенні систематичної Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю «Проблеми гідрології, гідрохімії, гідроекології», започаткованою кафедрою у 2001 році. За цей час відбулося сім наукових форумів з цією назвою в різних містах України.
- 3.4 Участь у атестації наукових кадрів. Зокрема, участь співробітників кафедри в якості офіційних опонентів на захистах докторських та кандидатських дисертацій, у підготовці відгуків на автореферати дисертації, робота членів кафедри у складі експертних та спеціалізованих вчених рад на географічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка та в інших установах. Зокрема, в. о. завідувача кафедри, проф. Гребінь В.В. є заступником голови спеціалізованої вченої ради К 26.001.22 Київського національного університету імені Тараса Шевченка та членом спеціалізованої вченої ради Д 41.090.01 Одеського державного екологічного університету; проф. Ободовський О.Г. є членом експертної ради МОН України з геологічних та географічних наук та членом спеціалізованої вченої ради К 26.001.22 Київського національного університету імені Тараса Шевченка; проф. Хільчевський В.К. є членом спеціалізованих вчених рад Д 26.001.07 та К 26.001.22 Київського національного університету імені Тараса Шевченка; доц. Лук'янець О.І. є членом спеціалізованої вченої ради К 26.001.22 Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Планується захист кандидатських дисертацій (Мудра К.В., Почаєвець О.О.).
- 3.5 Продовження співпраці в рамках виконання спільних наукових досліджень з відділами гідрологічних досліджень та системних гідрометеорологічних досліджень Українського гідрометеорологічного інституту ДСНС України та НАН України.

3.6 Участь у міжнародних дослідницьких проектах. Зокрема, в. о. завідувача кафедри, проф. Гребінь В.В. приймає участь у виконанні міжнародних проектів: ГЕФ/ПРООН/ОБСЄ/ЄЕК ООН «Сприяння транскордонному співробітництву та комплексному управлінню водними ресурсами в басейні річки Дністер», «European Union Water Initiative for Eastern Partnership Countries (EUWI+)»; проф. Ободовський О.Г. співпрацює з інститутом географії (кафедра ревіталізації водних доріг) університету Казимира Великого (м. Бидгощ, Польща). В рамках цього співробітництва реалізований міжнародний проект FLUMEN (2014-2018 рр.) (грант № 318969. 7 Рамкова Програма ЄС, фонд Марії Кюрі) «Флювіальні процеси та динаміка відкладів у річкових системах: вплив соціально-економічних та кліматичних змін на характеристики річкових систем». В наступні роки передбачається розширення міжнародних зв'язків за рахунок залучення інших викладачів та наукових співробітників науково-дослідного сектору, зокрема, шляхом активізації роботи з підготовки заявок на отримання грантів для здійснення наукових досліджень.

4. Робота зі студентами

- 4.1. Організація та керування навчальними та виробничими практиками студентів-бакалаврів кафедри зі спеціальності «Науки про Землю» за освітньою програмою «Гідрологія та управління водними ресурсами», магістрів зі спеціальності «Науки про Землю» за освітньою програмою «Гідрологія» на регіональних базах практики, у провідних наукових, дослідних установах, у міністерствах та відомствах, органах місцевого самоврядування. Зокрема, проходження практики студентів в Управлінні гідрометеорології ДСНС України, Державному агентстві водних ресурсів та його басейнових та регіональних підрозділах, Українському гідрометеорологічному центрі, Центральній геофізичній обсерваторії імені Бориса Срезневського, Українському гідрометеорологічному інституті ДСНС України та НАН України, Інституті гідробіології НАН України. Забезпечення високого науково-методичного рівня проведення асистентської практики студентів магістратури та аспірантів кафедри.
- 4.2. Наукове керівництво викладачами кафедри курсовими, бакалаврськими та магістерськими роботами, результати яких доповідатимуться на наукових конференціях та публікуватимуться у наукових виданнях. Організація наукових конференцій молодих вчених-гідрологів.
- 4.3. Сприяння участі студентів кафедри в організації та проведенні факультетських і університетських навчальних, наукових та культурно-розважальних заходів. Регулярне проведення засідань студентсько-аспірантського семінару кафедри, де заслуховуються доповіді на актуальні теми з гідрологічних, гідрохімічних та гідро екологічних питань.
- 4.4. Залучення студентів до участі в наукових конференціях, олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт. Керівництво викладачами кафедри

науковими роботами студентів для участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з наук про Землю (секція «Гідрологія»).

4.5. Рекомендація здібних до наукової роботи випускників магістратури до вступу в аспірантуру.

5. Робота зі абітурієнтами

- 5.1. Популяризація освітніх програм, підготовку за якими забезпечує кафедра гідрології та гідроекології, а саме «Гідрологія та управління водними ресурсами» для бакалаврів та «гідрологія» для магістрів та докторів філософії шляхом розміщення їх на сайті кафедри.
- 5.2. Розробка та впровадження нової освітньої програми «Управління та екологія водних ресурсів, гідрологія» ОКР «Бакалавр».
- 5.3. Організація зустрічей викладачів кафедри зі старшокласниками та вчителями географії. Організація виступів з лекціями у гімназіях, ліцеях та інших загальноосвітніх навчальних закладах Києва, перед учнями та науковими керівниками учасників Всеукраїнського конкурсу-захисту наукових робіт МАН, міського та всеукраїнського етапів олімпіади з географії.
- 5.4. Проведення заходів із залучення потенційних абітурієнтів. Участь викладачів кафедри в організації та проведенні днів відкритих дверей на географічному факультеті, а також у роботі журі різного рівня олімпіад з географії. Залучення до цієї роботи студентів і аспірантів кафедри.
- 5.5 Підтримання ефективного зв'язку з випускниками кафедри для врахування їх думок про ефективність підготовки фахівців на кафедрі і факультеті, а також для поширення інформації про кафедру, географічний факультет і університет, популяризації університетських цінностей і традицій.
- 5.6 Широке поширення інформації про діяльність кафедри на сторінці у соціальній мережі Facebook, на сайті факультету, в засобах масової інформації.

6. Успішні умови реалізації програми

Основні умови успішного здійснення програми розвитку кафедри гідрології та гідроекології полягають у:

- ефективній кадровій політиці, використанні потенціалу науково-педагогічних кадрів;
- урахуванні викладачами та співробітниками кафедри вітчизняного та світового досвіду наукової та навчально-методичної роботи;
- підтримці ініціатив кафедри керівництвом факультету та університету.
- відповідному бюджетному фінансуванні.

Програму розвитку кафедри гідрології та гідроекології географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка підготував в. о. завідувача кафедри, доктор географічних наук, професор Гребінь Василь Васильович.

Обговорено та прийнято за основу ухвалою кафедри гідрології та гідроекології (витяг із протоколу засідання кафедри № 2 від 12 вересня 2019 р.).